

Список використаних джерел

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. – 2-е вид., перероб. та доп. / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП Рута, 2002. – 672 с.
2. Петренко С.М. Особливості становлення аудиту в Україні та потенційні напрямки його розвитку / Я.Д. Пересада, С.М. Петренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2009/Economics/45191.doc.htm
3. Рудницький В.С. / Аудит: навч. посіб. – 3-тє вид., перероб і доп. / Я.А. Гончарук, В.С. Рудницький. – К.: Знання, 2007. – 443 с.
4. Звіт Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2015 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/940-1245-987>
5. Мельник Н.Г. Особливості аудиту на міжнародному рівні: монографія / Н.Г.Мельник. – Економічна криза: фактори, моделі та механізми подолання: монографія / за заг. ред. С.А. Ткаченка, М.С. Пашкевич. – Дніпропетровськ: НГУ, 2015. – С. 143-152

Волошина В. Ю.

ст. гр. ОДСм-11

Науковий керівник: Мельник Н.Г., к.е.н., доцент,
кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАКУПІВЕЛЬ ТОВАРІВ, РОБІТ ТА ПОСЛУГ ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ

Реалізація концепції ефективного та раціонального використання бюджетних коштів передбачає широке впровадження єдиної структурованої системи, яка була б заснована на засадах конкуренції, прозорості, децентралізації та недискримінації у сфері придбання послуг, робіт і товарів для потреб державних установ.

Практично у всіх розвинених країнах світу держава є найважливішим замовником продукції на внутрішньому ринку. У США, наприклад частка державних закупівель дорівнює приблизно 15% видаткової частини національного бюджету. Ще вище частка державних закупівель в країнах, де державне управління істотно впливає на економіку (Німеччина, Франція та ін.). У державах з перехідною економікою частка державних закупівель у видатковій частині національного бюджету досягає 50%. Настільки значні обсяги державних закупівель роблять завдання забезпечення їх ефективності першорядною. Ефективність державних закупівель забезпечується прозорістю процедур, економічним витрачанням бюджетних коштів, суворою звітністю відповідальних за закупівлі осіб і справедливістю в забезпеченні доступу всіх постачальників до державних замовлень [1].

Світова практика показує, що найбільш ефективним способом виконання всіх принципів закупівлі за державні кошти є проведення публічних конкурсів. Гідної альтернативи процесу розміщення державних замовлень немає, оскільки закритість і суб'єктивізм їх здійснення породжують корупцію і нераціональне витрачання бюджетних коштів.

Основною метою державних закупівель є краща якість за нижчу ціну. Основними вимогами державних закупівель є:

- звітність;

- ефективність процесу;
- економічність;
- гласність;
- справедливість та неупередженість.

При придбанні робіт, товарів та послуг за державні кошти потрібно дотримуватися таких принципів: діловий підхід, конкуренція, недискримінація та об'єктивність, довіра, загальна оцінка вартості пропозиції. Як відомо, державні закупівлі відіграють стратегічно важливу роль у таких сферах [2]:

- модернізація інфраструктури;
- створення нових інформаційних технологій;
- розвиток охорони здоров'я;
- обладнання навчальних закладів;
- будівництво та реконструкція навчальних закладів і закладів охорони здоров'я.

За класифікацією Організації країн економічного співробітництва і розвитку в залежності від ступеня свободи закупівельних органів у виборі постачальника конкурси поділяються на автоматичні і дискреційні.

Дискреційні конкурси надають закупівельними органам більшу свободу у виборі постачальника, так як лише частину умов контракту оголошується заздалегідь.

При автоматичних конкурсах вказують основні умови контракту (терміни поставки, умови платежів, технічні специфікації і т.д.) Контракт отримує фірма, яка гарантує дотримання всіх його умов і пропонує найменшу ціну, тобто надання контракту відбувається автоматично. Випадки застосування цих конкурсів і процедура їх проведення зазвичай строго регламентуються. Практично в кожній країні існують порогові кількісні параметри обов'язковості публічних торгів, але в таких країнах як Єгипет, Ірак, Іран і Саудівська Аравія, необхідність торгів для видачі замовлення обмовляється для всіх організацій державного сектора незалежно від вартості замовлення. Прямі замовлення можливі тільки для більш дрібних обсягів замовлень. У ряді країн державні органи повинні оприлюднити інформацію по всіх наданих контрактах понад певної вартості. У більшості країн (США, Японії, Німеччина, Франції, Італії, Нідерландах, Іспанії та ін.) закупівельна політика регулюється спеціальним законодавством, а в інших – відомчими інструкціями [2].

В ЄС введено в дію шість директив, які пояснюють механізм здійснення закупівель за державні кошти [3]:

- Директива Ради 93/36/ЄЕС (про державну закупівлю товарів);
- Директива Ради 93/37/ЄЕС (про державну закупівлю робіт);
- Директива Ради 92/50/ЄЕС (про державну закупівлю послуг);
- Директива Ради 89/665/ЄЕС (про засоби суспільно-правового захисту);
- Директива Ради 93/38/ЄЕС (щодо підприємств з надання комунальних послуг);
- Директива Ради 92/13/ЄЕС (про засоби судового захисту підприємств з надання комунальних послуг).

Положення угод та директив застосовуються безпосередньо до державної закупівлі та забороняють будь-які прояви дискримінації або обмеження щодо усіх контрактів, незалежно від їх вартості. Головною метою директив є уніфікація процедур щодо закупівель, очікувана вартість яких перевищує порогові показники. Цих директив мають дотримуватися країни-члени ЄС. Крім того, законодавство ЄС говорить про те, що державні підприємства та установи, відповідальні за транспорт і телезв'язок, водопостачання та енергопостачання, також повинні керуватися такими принципами як відсутність дискримінації та прозорість процедур здійснення закупівель [2; 3].

Також в країнах Європейського союзу використовують послуги централізованих закупівельних організацій (ЦЗО). Обов'язкове чи добровільне використання послуг ЦЗО та

рамкових угод, ступінь зобов'язання використовувати послуги ЦЗО суттєво відрізняється в різних країнах Європейського союзу. Наприклад, установи центрального рівня в таких країнах як Іспанія, Австрія, та Португалія зобов'язані законом здійснювати закупівлі через ЦЗО, а для решти замовників така процедура не є обов'язковою. У Бельгії встановлено таку обов'язковість у разі перевищення певного вартісного обсягу закупівель, а в Німеччині, де ЦЗО функціонують на рівні Міністерства внутрішніх справ, усі закупівельні тендери федеральних міністерств вище певного порогового рівня повинні проводити виключно через ЦЗО. Різні моделі фінансування ЦЗО в Європейському Союзі можуть бути згруповані в такі три категорії: повне чи часткове фінансування з державного бюджету; поєднання коштів з державного бюджету та зборів з постачальників та/або замовників; фінансування шляхом стягнення сервісних зборів із замовників, які використовують послуги центральних закупівельних організацій або постачальників ЦЗО [2].

Отже, Україні корисно вивчати та аналізувати досвід різних країн світу щодо складних аспектів державних закупівель, а отриманий досвід сприятиме подальшій модернізації української системи державних закупівель.

Список використаних джерел

1. Теория и практика организации и проведения подрядных торгов в регионе / А. Н. Асаул, В. П. Грахов, В. А. Кошечев, В. Е. Чибисов. Под ред. д. э. н., проф. А. Н. Асаула. – СПб.: «Гуманистика», 2005. – 240 с.
2. Гризоглазов, Д.В. Зарубіжний досвід здійснення державних закупівель / Д.В. Гризоглазов, І.А.Давидов // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. - Випуск 19. Частина 1. – С. 129-133.
3. Бруун-Нільсен, С. Державні закупівлі: шість ключових уроків від ЄС / С. Бруун-Нільсен // Європейська правда. – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/06/4/7034467/>
4. Шатковський, О. П. Електронні державні закупівлі: пошук українського шляху / О.П. Шатковський, Г. Файвеш. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eupublicprocurement.org.ua/e-procurement-finding-a-way-forukraine.html?lang=UK>
5. Лучко, М. Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Текст] : навч. посіб. / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. - Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 370 с.

Жукевич С. М.

к.е.н., доцент

Бурденюк Т. Г.

к.е.н., доцент

кафедра обліку в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль, Україна

АНАЛІТИЧНА СКЛАДОВА В УПРАВЛІННІ ДІЛОВОЮ АКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Ділова активність суб'єктів господарювання є важливим індикатором розвитку й ефективності ведення фінансово-господарської діяльності. Вона дає змогу діагностувати проблеми системного характеру на різних рівнях управління та своєчасно вжити заходів щодо їх усунення, що сприяє зниженню ризиків невдач, підвищенню ліквідності, фінансової